

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

Випуск 178 (2019)
Edition 178 (2019)

Кропивницький – 2019
Kropyvnytskyi – 2019

УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 178. –
Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. – 286 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Рецензенти: Олексюк О. М., доктор педагогічних наук, професор;
Комаровська О. А., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus і Google Scholar.

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Заступник наукового редактора:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Відповідальний секретар:

Кулікова С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач ЦДПУ ім. В. Винниченка

Редакційна колегія:

Анісімов М. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Кротерс Г. – доктор філософії, професор Белфастського університету Її Величності, Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії

Кушнір В. А. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Рангелова Е. – доктор педагогічних наук, професор, голова Міжнародної асоціації професорів слов'янських країн, Республіка Болгарія

Растрігіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Ткаченко О. М. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор ЦДПУ ім. В. Винниченка

*Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(протокол №12 від 27. 05. 2019 року)*

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, 2019

UDK 378
BBK 81.2(3)
A 34

Academic notes / Ed. board: V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko, etc. – Edition 178. Series: Pedagogical Sciences. – Kropyvnytskyi: EPC of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2019. – 286 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2016 = 54.23

Reviewers: Oleksyuk O. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor;
Komarovska O. A., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which can publish the results of dissertations for obtaining scientific degrees of Doctor and Candidate of Sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09/03/2016.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus and Google Scholar.

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V. F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Assistant of Academic editor:

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Executive Secretary:

Kulikova S. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Editorial Board:

Anisimov V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Crothers G. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kushnir V. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Radul V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Rangelova E. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, President of the International Association of professors of Slavonic countries, the Republic of Bulgaria

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Shandruk S. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Tkachenko O. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State

Published by the resolution of the Academic Council of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University (Protocol № 12. 27. 05. 2019)

The articles are presented in the author's editing

© Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2019

ЗМІСТ

РАДУЛ Ольга Сергіївна
 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....12

**БІДА Олена Анатоліївна, ГОНЧАРУК Віталій Володимирович,
 ГОНЧАРУК Валентина Анатоліївна**
 ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ.....17

БИРКА Маріан Філаретович
 СУСПІЛЬНО-ДЕРЖАВНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
 ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....22

БОЧЕЛЮК Віталій Йосипович
 СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ
 УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....26

ЗАБЛОЦЬКА Ольга Сергіївна, НИКОЛАЄВА Ірина Миколаївна
 КОМПЕТЕНТНОСТІ Й РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ БАКАЛАВРІВ ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ
 ТА ЛІКУВАННЯ: ХІМІЧНИЙ АСПЕКТ.....30

ЄВТУХ Микола Борисович, САВЧЕНКО Наталія Сергіївна
 ІСТОРИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ
 ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В АНГЛІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ.....35

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, КУЧАЙ Олександр Володимирович
 ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ США В СФЕРІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....40

ЛИТВИН Іван Іванович
 СПЕЦИФІКА КУРСУ «СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ»
 У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ.....43

**ЛИТВИНОВА Світлана Григорівна, МАМУТА Марина Сергіївна,
 РИБАЛКО Ольга Олексіївна**
 МОДЕЛЮВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАКАТІВ.....47

ОЛЕКСЮК Ольга Миколаївна
 ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО КЛАСТЕРА
 В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ.....52

ОРОС Ільдіко Імрїївна
 ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
 ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.....56

РАСТРИГІНА Алла Миколаївна, КЛЕПАР Марія Василівна
 ВИХОВНИЙ СЕГМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ
 МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ-МІЖНАРОДНИКА.....61

САВЧЕНКО Лариса Олексіївна, ПОТАПЕНКО Олег Борисович
 ПРОБЛЕМНИЙ ХАРАКТЕР ПОШУКУ НОВОЇ ОСВІТЬОЇ ПАРАДИГМИ.....65

ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович
 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....71

ГАЛІМСЬКА Інна Іванівна
 ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
 У ЛЬОТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....76

**ЄРЕМЕНКО Тетяна Євстафіївна, ГЕРКЕРОВА Олександра Михайлівна,
 НЕГРІВОДА Олена Олексіївна**
 СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....82

ГУЦАЛО <i>Емілія Ун-Сунівна</i> ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ.....	88
ДІДИЧ <i>Галина Степанівна</i> СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ.....	93
ЄВДОКІМОВА-ЛИСОГОР <i>Леся Анатоліївна</i> ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	98
ІВАНОВА <i>Ірина Борисівна, ПОХІЛЬКО</i> <i>Олена Вікторівна</i> ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЯХ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	103
КАПІТАН <i>Тетяна Анатоліївна</i> ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ГРИ.....	108
КОНДРАШОВ <i>Микола Миколайович</i> ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	112
КОНОНОВА <i>Марина Миколаївна</i> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ І СКЛАДНИКІВ.....	115
КУРКІНА <i>Сніжана Віталіївна, ЖУРАВЛЬОВ</i> <i>Віталій Максимович</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗДАТНОСТІ ДО ПРАЦІ.....	120
ЛИСЕНКО <i>Людмила Олександрівна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	125
МАТРОС <i>Ольга Олександрівна</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ.....	128
МЕЛЬНИЧУК <i>Сергій Костянтинович</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ТА КОРЕКЦІЇ ВПЕВНЕНOSTІ В СОБІ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.....	133
МОГА <i>Николай Данилович</i> ВОЗМОЖНОСТІ МИОТОНОМЕТРИИ В ДИАГНОСТИКЕ ФИЗИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА СО СПАСТИЧЕСКИМИ ПАРЕЗАМИ ЦЕРЕБРАЛЬНОГО И СПИНАЛЬНОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ.....	138
ПАВЕЛКІВ <i>Катерина Миколаївна</i> ПІЛОТАЖНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	144
ПУГАЧ <i>Сергій Сергійович</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	148
РАКІТЯНСЬКА <i>Людмила Миколаївна</i> ФЕНОМЕН ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДИСКУРСІ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ.....	153
РЖЕВСЬКА-ШТЕФАН <i>Злата Олександрівна</i> САМОПОВАГА ЯК МОТИВ УЧБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА.....	158

РОСНОВСЬКИЙ Микола Григорович, МАРИНЧЕНКО Євгеній Олегович ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	162
САГАЧ Оксана Михайлівна КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У СВІТЛІ ПАРАДИГМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	168
СЕМЕЗ Андрій Анатолійович ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	173
СВЕЩИНСЬКА Наталя Василівна ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	177
СТРИЖАКОВ Артем Олегович РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТАЛАНОВИТОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ (на прикладі діяльності культурно-мистецького фонду «Перспектива» м. Кропивницького).....	181
ТОКАРЄВА Тетяна Станіславівна ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТОВОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	186
ЦИПІНА Діана Савеліївна ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	191
ЧУБРЕЙ Олександра Степанівна ПЕРСПЕКТИВНІ КОНЦЕПТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....	197
УЛИЧНИЙ Ігор Любомирович ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ СТАРШОКЛАСНИКАМИ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	201
ФЕДОТОВА Світлана Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	207
БАГРІЙ Ганна Вікторівна ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ У СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	212
ІВАНЕНКО Надія Вікторівна ПРОЕКТНА РОБОТА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	215
ЛОКАРЄВА Юлія Валеріанівна ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ОСНОВІ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ КОМПОЗИТОРІВ ЄЛИСАВЕТГРАДА- КІРОВОГРАДА-КРОПИВНИЦЬКОГО.....	220
НАЗАРЕНКО Марина Павлівна БАЛЕТНА МУЗИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	223
НЕГРЕБЕЦЬКА Ольга Миколаївна МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: СУТНІСТЬ, СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	228

ЯНЕНКО Оксана Андріївна ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ В КЛАСІ ЕСТРАДНОГО СПІВУ.....	231
МОРГАЙ Лілія Анатоліївна СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ НИКИФОРА ЯКОВИЧА ГРИГОРІЙВА.....	236
ПЕТРЕНЮК Дмитро Анатолійович ЗАРОДЖЕННЯ КОУЧИНГУ ЯК СПОСОБУ СПРИЯННЯ ОСОБИСТІСНОМУ РОЗВИТКУ.....	241
АНОТАЦІЇ	246

CONTENTS

RADUL Olha Serhiivna TOPICAL ISSUES OF UPBRINGING IN MODERN WORLD.....	12
BIDA Olena Anatoliivna, GONCHARUK Vitaliy Volodymyrovych, GONCHARUK Valentina Anatolievna PROFESSIONAL MOBILITY AS A FACTOR OF PROFESSIONAL SUCCESS OF THE MODERN EXPERIENCE.....	17
BYRKA Marian Filaretovych THE DEPENDENCE OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT SYSTEM ON SOCIAL AND STATE CONDITIONS.....	22
BOCHELIUK Vitalii Yosypovych SOCIO-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PUPILS' EMOTIONAL STATE DEVELOPMENT AT SPECIAL EDUCATION INSTITUTIONS.....	26
ZABLOTSKA Olga Serghiiivna, NIKOLAYEVA Iryna Mykolaivna COMPETENCES AND LEARNING OUTCOMES IN TEACHING BACHELORS OF MEDICAL DIAGNOSTICS AND TREATMENT TECHNOLOGY: CHEMICAL ASPECT.....	30
YEVТУH Mykola Borysovych, SAVCHENKO Nataliia Serhiivna HISTORICAL AND SOCIAL-ECONOMIC CONDITIONS OF TECHNICAL EDUCATION DEVELOPMENT IN LATE NINETEENTH – EARLY TWENTIETH ENGLAND.....	36
KUCHAI Tetyana Petrivna, KUCHAI Olexander Volodymyrovych STUDY OF USA EXPERIENCE IN THE FIELD OF INCLUSIVE EDUCATION.....	40
LYTVYN Ivan Ivanovich SPECIFICATION OF THE COURT «JUDGES AND LAW ENFORCEMENT BODIES OF UKRAINE» IN TRAINING OF FUTURE LAWYERS.....	43
LITVINOVA Svitlana Grigorievna, MAMUT Marina Sergiivna, RYBALKO Olga Oleksiivna MODELING OF ELECTRONIC INTERACTIVE POSTERS.....	47
OLEKSYUK Olha Mykolaivna INTEGRATED APPROACH TO ORGANIZATION OF EDUCATIONAL CLUSTER IN MUSICAL EDUCATION.....	52
OROS Ildiko Imriivna TRAINING PROFESSIONALS FROM SOCIAL WORK FOR ELDERLY PEOPLE IN THE GREAT BRITAIN.....	56
RASTRYGINA Alla Mykolaivna, KLEPAR Maria Vasyliivna THE UPBRINGING SEGMENT OF PROFESSIONAL AND PERSONALITY DEVELOPMENT OF A FUTURE INTERNATIONAL SPECIALIST.....	61
SAVCHENKO Larysa Alekseevna, POTAPENKO Oleg Borisovich THE PROBLEM OF FINDING A NEW EDUCATIONAL PARADIGM.....	65
CHERKASOV Volodimer Fedorovich THEORETICAL-METHODOLOGICAL BASICS MUSICAL AND PEDAGOGICAL EDUCATION.....	71
GALIMSKAYA Inna Ivanivna PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF PHYSICAL CULTURE EDUCATION IN FLIGHT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION.....	76

YEREMENKO Tetiana Evstafievna, GERKEROVA Olexandra Mukhsailivna, NEGRIVODA Olena Oleksiivna <i>A FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHER PROFESSIONAL COMPETENCE COMPONENTS</i>	82
GUTSALO Emiliia Un-Sunivna <i>THE YOUTH SOCIALIZATION PECULIARITIES IN CONTEMPORARY SOCIOCULTURAL ENVIRONMENT</i>	88
DIDYCH Galina Stepanivna <i>PHENOMENICITY OF VOCAL-CHOIR EDUCATION OF SCHOOLS</i>	93
YEVDOKIMOVA-LYSOHR Lesia Anatoliivna <i>THE SCOPE OF THE FUTURE MANAGERS TRAINING ON INTERCULTURAL DIALOGUE</i>	98
IVANOVA Iryna Borysivna, POKHILKO Olena Viktorivna <i>PROBLEMS OF CHILDREN'S READING AND DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CHILDREN'S LITERATURE IN THE NATIVE SCIENTIFIC WORKS OF THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY</i>	103
KAPITAN Tetiana Anatoliivna <i>WAYS OF ACTIVIZATION OF COGNITIVE ACTIVITY OF PUPILS AT THE CLASSES OF THE GERMAN LANGUAGE BY MEANS OF THE GAME</i>	108
KONDRASHOV Mukola Mukolajovuch <i>PEDAGOGICAL PREPARATION AS AN OBJECT OF QUALITY MANAGEMENT OF EDUCATION OF FUTURE TEACHERS</i>	112
KONONOVA Maryna Mykolayivna <i>PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF THE FUTURE TEACHER-SPEECH PATHOLOGIST: CONCEPTUAL APPROACHES TO CONTENT AND COMPONENTS</i>	115
KURKINA Snezhana Vitalievna, ZHURAVLEV Vitaliy Maksimovich <i>PROFESSIONAL COMPETENCE AS A FACTOR OF ABILITY TO WORK</i>	120
LYSENKO Liudmyla Oleksandrivna <i>USING IT TECHNOLOGIES AS AN EFFECTIVE TOOL IN LEARNING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES</i>	125
MATROS Olga Aleksandrovna <i>MAIN PERSONS OF SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL AND PEDAGOGICAL INTEGRATION OF DISABLED PERSONS IN UKRAINE: BENEFITS AND PROBLEMS</i>	128
MELNYCHUK Sergiy Kostyantynovich <i>PSYCHOLOGICAL SUPERVISION OF DEVELOPMENT AND CORRECTIO OF INFLUENCE IN FUTURE SOCIAL WORKERS</i>	133
MOGA Nikolay Danilovich. <i>POSSIBILITIES OF MYOTONOMETRY IN THE DIAGNOSTICS OF PHYSICAL DEVELOPMENT OF EARLY AGE CHILDREN WITH SPASTIC PARARES OF CEREBRAL AND SPINAL ORIGIN</i>	138
PAVELKIV Katerina Mikolayivna <i>PILOT STUDY OF THE ROLE OF FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE IN SOCIAL SPHERE</i>	144
PUGACH Sergey Sergeevich <i>PEDAGOGICAL CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF LEGAL COMPETENCE FUTURE FACTORS FOR ECONOMIC PROFILE</i>	148
RAKITIANSKA Lyudmyla Nikolayevna <i>PHENOMENON OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE DISCOURSE OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE</i>	153

RZYEVSKA-SHTEFAN Zlata Oleksandrivna SELF-RESPECT AS LEARNING PROCESS MOTIV.....	158
ROSNOVSKY Nikolai Grigorovich, Marinchenko Yevgeny Olegovich ENVIRONMENTAL COMPETENCE AS THE COMPOSITION OF PROFESSIONAL PREPARATION FOR THE FUTURE PEDAGOGUE OF PROFESSIONAL EDUCATION.....	162
SAHACH Oksana Mykhailivna COMPETENCE APPROACH IN A PARADIGM OF CONTINUOUS PEDAGOGICAL EDUCATION.....	168
SEMEZ Andrii Anatoliiovych THE SOCIAL PEDAGOGUE'S PROFESSIONAL ADAPTATION: THEORETICAL ASPECT.....	173
SVESHCHINSKA Natalya Vasilivna FORMING EXECUTIVE SKILLS FOR FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART IN PROFESSIONAL PREPARATION.....	177
STRIZAKOV Artem Olegovich THE DEVELOPMENT OF CREATIVE POTENTIAL OF TALENTED YOUTH IN SODNYACHNYY CONDITIONS (on the example of the activities of the Cultural Foundation «Perspective» Kropyvnytskyi).....	181
TOKARYEVA Tetyana Stanislavivna FEATURES AND USE OF TEXT MATERIAL IN THE GERMAN LESSON.....	186
TSYPINA Diana Saveliivna APPLYING OF SIGN-SYMBOLIC APPROACH IN THE PROCESS OF FORMING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCY OF FUTURE ECONOMISTS.....	191
CHUBREI Oleksandra Stepanivna TRAINING CONCEPTS OF FUTURE GEOGRAPHY TEACHERS IN EUROPEAN COUNTRIES.....	197
ULICHNY Igor Lyubomyrovich PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL DESIGNING OF VOCATIONAL WORK WITH HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF PROFILE TRAINING.....	201
FEDOTOVA Svitlana Oleksandrivna SOME PECULIARITIES OF THE EXPRESSIVE READING SKILL FORMATION WITH THE CHILDREN OF THE PRE-SCHOOL AGE.....	207
BAGRY Anna Viktorivna PRIORITY DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATION I N THE FIELD OF ENERGY SAVING AND ENERGY EFFICIENT TECHNOLOGIES.....	212
IVANENKO Nadiya Victorivna PROJECT-BASED LEARNING AS A WAY TO INCORPORATE EFFECTIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	215
LOKAREVA JULIA VALERIANIVNA USING THE METHOD OF MULTIMEDIA PRESENTATION IN MUSIC ART LESSONS ON THE BASIS OF STUDYING THE MUSICAL HERITAGE OF COMPOSERS YELISAVTGRAD-KIROVOGRAD-KROPYVNITSKY.....	220
NAZARENKO Maryna Pavlivna BALET MUSIC AS THE FACTOR OF THE DEVELOPMENT OF INSTRUMENTAL AND PERFORMANCE SKILLS OF THE FUTURE MUSIC TEACHER.....	223
NEGREBETSKA Olga Mykolaevna ARTISTIC EDUCATION: ESSENCE, CONDITION AND MAIN TENDENCIES OF DEVELOPMENT OF CULTURE OF PERSONALITY.....	228

YANENKO Oksana Andriivna <i>INTERPRETATION OF MODERN UKRAINIAN SONG AT EASTERN SALES CLASS</i>	231
MORGAY Lilia Anatolievna <i>SOCIAL-EDUCATIONAL AND PEDAGOGICAL IDEAS NIKIFORA YAKOVYCH GRIGORIYA</i>	236
PETRENIUK Dmytro Anatolyovych <i>ORIGINATION OF COACHING AS OF A WAY TO PROMOTE PERSONAL DEVELOPMENT</i>	241
ANNOTATIONS	246

the professional worldview of the future teacher of music]. Kyiv.

6. Chernysh, T. M. (2017). *Formuvannya universalii osviti o-humanitarnoho diskursu informatsiynoho suspil'stva: teoretyko-metodolohichni vymiry*. [Formation of universals of educational and humanitarian discourse of the information society: theoretical and methodological dimensions]. Kyiv.

7. Sharay, N. A., Nikolayeva, L. N., Vdovina, T. V. (2014). *Obrazovatel'nyy klaster kak integrativnaya sistema*. [Educational cluster as an integrative system]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ОЛЕКСЮК Ольга Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса

Грінченка.

Наукові інтереси: розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній мистецькій освіті.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

OLEKSIUK Olga Mykolaivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Theory and Methodology of Music Art of the Institute of Arts of Borys Grinchenko Kyiv University.

Circle of scientific interests: development of spiritual potential of the individual in post-classical artistic education.

Стаття надійшла до редакції 19.06.2019 р.

УДК 378 (410)

ОРОС Ільдико Імрїївна – доктор філософії, ректор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
<https://orcid.org/0000-0001-7300-9362>
 e-mail: ildiko@kmf.uz.ua

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Процес старіння суспільства, який спостерігається упродовж останніх десятиліть в розвинених країнах світу (через збільшення загальної тривалості життя) і в країнах, що розвиваються (через зниження рівня народжуваності та міграцію), а також економічний та соціальний фактори спонукають старших дорослих (до цієї групи належать і люди похилого віку) брати участь у різних освітніх програмах. Найбільш поширені і розвинені заклади освіти із соціалізації людей похилого (третього) віку є університети третього віку, в яких, виконуючи свої основні функції – освітню та соціальну – підвищується рівень суспільної інтеграції особистості та якість життя людей похилого віку, що також сприяє реалізації концепції активного і позитивного старіння. Університети третього віку в основному пропонують освітні програми, які зосереджуються на медичних та соціальних програмах, пов'язаних із старінням, що сприяє розвитку у людей похилого віку відповідальності за власне здоров'я (до програми включено курси з охорони здоров'я, здорового способу життя та першої медичної допомоги). Сучасні інформаційні

технології сприяють університетам третього віку (УТВ) створювати освітні портали, електронні курси для дистанційного навчання і спілкування осіб похилого віку, які не мають можливості відвідувати заклад [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті дослідження значний інтерес становлять праці зарубіжних та вітчизняних науковців з проблем освіти людей похилого віку: Я. Бельмаз, А. Богупька, О. Бойко, І. Козубовська, П. Ласлет (P. Lasslett), Л. Морріс (L. Morris), В. Поліщук, О. Пригиляк, О. Пришляк, Р. Свінделл (R. Swindell), Н. Чаграк, С. Шпенік та ін.

Мета статті – дослідити підготовку фахівців із соціальної роботи для людей похилого віку у Великій Британії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Велика Британія – одна з перших країн, у якій почалася визнаватися як окремий вид професійної діяльності соціальна робота, яка упродовж тривалого часу була лише практичною діяльністю – способом надання допомоги та підтримки [1]. Перший британський університет третього віку засновано у м. Кембридж у 1981 р. [3].

У Великій Британії (Англії, Шотландії і Уельсі) офіційно зареєстровані

240 університетів третього віку (УТВ). З них функціонують 528 груп людей літнього віку за інтересами, в яких навчаються 385 029 членів (2017 р.). Мережа університетів третього віку продовжує швидко розширюватися. В середньому щороку у Великій Британії відкриваються близько 50 нових університетів третього віку [4].

Більшість УТВ у Великій Британії поєднують освітній, творчий, соціальні заходи, які сприяють покращенню загального стану здоров'я та добробуту населення похилого віку. Британські університети третього віку підтримують тісні контакти з міжнародною асоціацією університетів третього віку (International Association of Universities of the Third Age) (IAUTA), яка була заснована у 1974 році і налічує більш ніж 130 країн-учасниць. Головне призначення діяльності IAUTA полягає в об'єднанні по всьому світу міжнародної мережі закладів пожиттєвої освіти [4].

Виникнення соціальної роботи потребувало підготовки фахівців, які займалися лише цією діяльністю. Слід зазначити, що професійна підготовка соціальних пацієнтів у Великій Британії розпочалася у 50-х роках ХХ століття (створювалися школи соціальної роботи в університетах, відкривалися відділення аспірантури, застосовувалися принципи диференціації та індивідуалізації у підготовці соціальних працівників.

Нині у Великій Британії існують три цикли освіти із соціальної роботи: бакалаврський, тривалість 3 роки; студенти отримують диплом бакалавра соціальної роботи (Bachelor of Social Work – BSW) після закінчення бакалаврської програми із соціальної роботи; магістерський, навчання фахівців із соціальної роботи на ньому триває 1–2 роки, після закінчення якого випускники отримують магістерську ступінь із врученням диплому магістра соціальної роботи (Master of Social Work – MSW); докторський рівень (PhD) виник у зв'язку з визнанням необхідності та важливості освіти і соціальної роботи у ЗВО.

Перший набір на бакалаврську програму з соціальної роботи у ЗВО було здійснено в країнах королівства Великої Британії у 2003–2004 рр. Для підготовки спеціалістів із соціальної роботи до ЗВО набирали викладачів соціальної роботи із практичним досвідом, але вони мали недостатню кваліфікацію, для навчання дослідженням наступне покоління практиків. Щоб розв'язати цю проблему, вирішили здійснювати підготовку викладачів у ЗВО на докторських програмах, які довго рахували потреби

сучасного ринку праці через створення центрів та партнерств досконалості докторської підготовки [3]. Перша в Україні докторська програма із соціальної роботи була створена у 1998 р. в Університеті Східної Англії (University of East Anglia).

Доля розвитку всіх рівнів освіти із соціальної роботи у Великій Британії ключовою була стратегія досліджень у сфері соціальної роботи у ЗВО 2006–2020 рр. (Social Work Research Strategy in High Education 2006–2020) та стратегія розвитку на 2017–2023 рр. У 2010 р. Було створено 21 центр досконалості докторської підготовки (Doctoral Training Centers – DTCs), що включав 46 ЗВО (12 – окремих ЗВО і 9 консорціумів ЗВО). Центри пізніше були перетворені на партнерську досконалість докторської підготовки (Doctoral Training Partnerships – DTPs), які забезпечують поглиблену підготовку, посилюють міждисциплінарний компонент докторської підготовки, її прикладний аспект.

Нині у сполученому Королівстві можливі такі напрями докторської освіти із соціальної роботи: PhD, що присвоюються на основі низки рецензованих наукових публікацій викладачів або випускників цього університету, що супроводжуються узагальнюючою письмовою роботою, яка представляє загальний виступ і висновки (PhD by publication); здобуття ступеню професійного доктора соціальної роботи (professional doctorate in Social Work); здобуття ступеню професійного доктора з соціальної роботи, об'єданого з іншими дисциплінами (professional doctorate in Social Work combined with other disciplines) [1].

Кількість докторантів у Великій Британії з 235 у 2005 р. зросла до 598 у 2009 р. [1], що пов'язано із потребами практики, потребами ринку праці. Як зазначає О. Бойко, станом на 2012 рік 65% докторантів із соціальної роботи навчалися за докторськими програмами, завершення яких вимагає написання дисертації. 24% – на програмах підготовки професійного доктора із соціальної роботи. 10% – на програмах підготовки професійного доктора з соціальної роботи, об'єданих з іншими дисциплінами, і лише 1% – докторські програми, у яких докторський ступінь присуджується за результатами написання наукових статей [1].

Як видно із зазначеного, кількість докторантів із соціальної роботи у Великій Британії стрімко зростає, але переважна більшість докторантів із соціальної роботи навчається за програмами підготовки, які завершуються присвоєнням наукового ступеню PhD на основі написання і захисту

дисертації. Зазначимо, що підготовка здійснюється на національному рівні. Безумовно, якщо в університетах будуть працювати такі висококваліфіковані фахівці, вони будуть здійснювати професійну підготовку майбутніх фахівців із соціальної роботи для роботи з людьми похилого віку на високому науково-методичному рівні.

Наведемо приклади підготовки фахівців із соціальної роботи в університетах країн сполученого Королівства.

Зміст навчання за докторськими програмами з соціальної роботи (PhD in Social Work) пов'язаний з науковими інтересами докторанта. В університеті Ворвік спеціалізацією докторантів є: гендерне насильство, економічна та расова приналежність, міграція; гендерні особливості і політика в Європі, соціальна єдність, менеджмент індивідуальних послуг, тобто проблеми, над розв'язанням яких будуть працювати підготовлені фахівці із соціальної роботи [3].

В університеті Ворвік діє така процедура зарахування на докторську програму: визначення з темою та формою дослідження; зустріч із керівником відповідної кафедри та з потенційним супервізором наукової роботи; розробка і подання аплікантом аплікаційної форми, що включає: обрану сферу дослідження, основні дослідницькі питання, підходи, визначений термін написання роботи; дві академічні рекомендації; документи про освіту.

Університет Ворвік пропонує присвоєння докторського ступеню на основі публікацій. Докторською програмою із соціальної роботи і соціальної політики в університеті Ворвік опікується центральне навчання впродовж життя, що існує на базі факультету соціальних наук. Кандидатами можуть бути випускники або викладачі закладу. В процесі захисту кандидат має продемонструвати свій внесок у базу знань на основі презентації захисту портфоліо взаємопов'язаних у публікованих дослідницьких документах (статей, монографій, книг, звітів, наукових видань тексту, що супроводжується науковим текстом) [5].

Що стосується підготовки професійного доктора (Prof Doct), то його професійний практичний досвід стає основою для формування теоретичної складової суперевізованого дослідницького проекту, на основі якого присуджується науковий ступінь після індивідуального усного захисту [5]. Робоче навантаження докторської програми складає мінімум 180 кредитів упродовж 3–4 років (очна форма) і 5–7 років (заочна форма

навчання) [1; 5].

У відділенні освіти для дорослих університету Глазго (Шотландія) реалізується програма навчання дорослих «Освіта дорослих для соціальних змін», яка спрямована на розробку навчальної програми, що дозволяє викладачам ефективно та компетентно працювати з дорослими, змінюючи соціально різноманітні контексти. Рушійною силою створення програми, її стурбованість з приводу соціальної нерівності та віра в те, що дорослі просвітителі можуть сприяти змінам на основі розумного та всеохоплюючого зростання. Навчальний план і програма розроблені таким чином, щоб максимізувати результати навчання за рахунок мобільності студентів і персоналу. Програма магістратури Erasmus Mundus заснована консорціумом, що складається з університету Глазго (Шотландія), університету Мальти, університету Майноте (Ірландія), Таллінського університету (Естонія) та відкритого університету Кіпру. Унікальність цієї програми полягає в тому, що її спрямованість об'єднує сильні сторони всіх університетів-партнерів у відповідні ступені, яка турбує основні питання нашого часу, такі як соціальна нерівність, міграція, міжкультурне співробітництво та співпраця.

Навчаючись за цією програмою, майбутні просвітителі вивчають такі предмети: вступ до освіти дорослих для соціальних змін; міжнародні проблеми освіти дорослих або психологія навчання дорослих; практичні аспекти освіти дорослих; практика; навчання дорослої освіти онлайн.

Навчатися за програмою потрібно 24 місяці (повний робочий день).

За результатами навчання за програмою «Освіта дорослих для соціальних змін» проводиться значна кількість конференцій, семінарів та інших соціокультурних заходів із залученням усіх університетів-партнерів консорціуму [6].

На базі центру продовженої освіти (освіти протягом усього життя) (Centre for Lifelong Learning) університету Ворвік (The University of Warwick) серед інших запроваджено і напрям «Соціальна робота» (магістр). Дослідження охоплюють науково-орієнтовані результати, які відповідають найвищим стандартам передового досвіду, заохочують дослідницьку спрямованість студентів. Цілі дослідження полягають у наступному: розробити інноваційні теоретичні та методологічні підходи в дослідженнях, сприяти міжпрофесійному та міждисциплінарному дослідженню у центрі та в університеті, підтримати публікацію у

високоякісних журналах та забезпечити передачу та розповсюдження результатів досліджень з метою їх максимального впливу, забезпечити включення користувачів у ефективне партнерство дослідження, сприяти соціальній справедливості [7]. Успішне закінчення навчання за напрямом «Соціальна робота» (магістр) приведе до отримання ступеня магістра соціальних наук (MA Social Work) і дасть змогу звернутися до питань охорони здоров'я та професійної допомоги з метою реєстрації як соціального працівника.

Досвід роботи групи соціальної роботи та інтереси викладачів включають предмети: фізичне та емоційне благополуччя дітей; захист дітей, стать та насильство в сім'ї; люди та здоров'я; роль влади у захисті дітей; критична соціальна робота; нерівність статі та здоров'я; батьківство; позитивне використання ІКТ та соціальних мереж у навчанні та практиці; робота з людьми, які мають фізичні вади та труднощі у навчанні; спілкування та міжпрофесійне навчання.

Програма була розроблена в процесі консультації з користувачами послуг та партнерами, які беруть участь у навчанні [8].

Сфера діяльності педагогів-андрагогів, які працюють у сфері освіти дорослих визначають їхню затребуваність. Зокрема некомерційних організаціях це: адміністрація, педагоги-наставники в установах, підприємствах (внутрішньофірмова освіта); представники місцевих відділів (управління) освіти, навчальних центрів, їх інформаційних і методичних служб, фахівці ресурсних центрів, керівники регіональних методичних об'єднань; керівники, викладачі та методисти ЗВО, співробітники науково-дослідних установ, які займаються проблемами освіти дорослих.

У громадських організаціях такими спеціалістами є: лідери організацій; менеджери освітніх програм і проєктів; тренери, фасилітатори, модератори навчальних програм для різних цільових груп дорослих.

У комерційних організаціях це: керівники підрозділів, що займаються продажем, організацією і проведенням платних навчальних заходів; співробітники відділів продажів, менеджери груп, які займається організацією платних навчальних програм; фахівці, які реалізують навчальні програми (тренери, організатори семінарів, практикумів, круглих столів, навчальних коуч-сесій); фахівці-експерти (наставники) у внутрішньому навчанні нових молодих фахівців, а також співробітники внутрішніх навчальних центрів великих компаній; індивідуальні підприємці,

які займаються проведенням семінарів, тренінгів, поєднуючи організаторську та викладацьку діяльність; наймані фахівці (freelancer), які реалізують навчальні програми.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, зважаючи на те, що для роботи в освітньому середовищі з дорослими потрібні фахівці-професіонали, які б отримали спеціальну професійну підготовку щодо навчання дорослих, ця проблема розв'язується у Великій Британії шляхом підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослим населенням, підготовки персоналу підприємств для навчання робітників на виробництві, підготовки фахівців із соціальної роботи для людей похилого віку. Підготовка персоналу підприємств для роботи з робітниками на виробництві здійсниться відповідно до стратегії «Європа 2020» (2011–2020 рр.), яка пропонує фактори зміцнення економіки та впровадження концепції «Навчання впродовж життя», згідно з якою кожен громадянин має можливість реалізувати свої освітні потреби на підприємстві. Для Великої Британії характерний тип ринково-регульованої системи професійної підготовки робочої сили, де провідну роль відіграють компанії, які виконують роль провайдерів, відбираючи тренерів управління структурою для навчання робочих і витрат на навчання, тут внесок роблять: уряд, роботодавці та робочі. Наведемо приклади підготовки виробничого персоналу для здійснення підготовки кваліфікованої робочої сили на підприємствах Великої Британії згідно програм: «Програма навчання дорослих, спрямована на розробку навчальної програми» (відділення освіти для дорослих університету Глазго (University of Glasgow); «Програма професійного розвитку для освіти дорослих» (факультет бізнесу Нотінгемського університету (University of Nottingham); Програма «Виробництво та збереження сільськогосподарської та харчової продукції» (центр продовжуваної освіти Варвікського університету (University of Warwick).

Підготовка педагогічного персоналу для навчання дорослих здійснюється у Великій Британії на основі підходу до рольових позицій педагога-андрагога. Дослідниця Л. Лук'янова окреслила зміст інтегрально-рольової позиції педагога-андрагога і представила його у вигляді трьох складових змісту діяльності андрагога: професійно-змістової, проєктувально-технологічної та організаційно-діагностувальної, у результаті об'єднання яких одержала інтегрально-рольову позицію педагога-андрагога, в якій визначено вимоги до викладача-андрагога,

що становить основу професійної підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослим населенням, при застосуванні якої, на нашу думку, країна одержить високоосвічених професіоналів, які на високому рівні зможуть задовольняти вимоги дорослих студентів. Підготовка педагогічного персоналу для навчання дорослих здійснюється згідно програм: Програма курсу «CELTA» (Certificate in English Language Teaching to Adult) при Кембриджському університеті; Програма курсу «DELTA» (Diploma in English Language Teaching to Adult) при Кембриджському університеті. Аналіз названих програм їх співставлення з інтегрально-рольовою позицією андрагога свідчить, що програми структуровані на високому науковому і методичному рівні; Програма «Навчальні досягнення (освіта дорослих, розвиток громади та молоді)» при відділенні освіти для дорослих університету Глазго (University of Glasgow); Програма «Початкова підготовка вчителів» (центр неперервної освіти дорослих Ворвікського університету (The University of Warwick); Програма «Професійний розвиток учителів» (лондонський університет (University of London). Програми сприяють підготовці і професійному розвитку викладачів до навчання дорослих.

Підготовка фахівців із соціальної роботи до навчання дорослих здійснюється у Великій Британії відповідно до стратегії дослідження у сфері соціальної роботи у ЗВО 2006–2020 рр. та стратегії розвитку на 2017–2023 рр. на 3-х рівнях: бакалаврському, магістерському, докторському для чого в університетах країни створюються школи соціальної роботи, працюють відділення аспірантури; функціонують центри досконалості докторської підготовки; розроблена стратегія досліджень у сфері соціальної роботи у ЗВО 2006–2020 рр. Наведено приклади програм щодо підготовки фахівців із соціальної роботи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бойко Оксана Михайлівна. Професійна підготовка фахівців із соціальної роботи третього рівня вищої освіти у Великій Британії: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Інститут вищої освіти НАПН України, Київ, 2017. – 262 с.
2. Кучай О. Формирование информационной компетенции – одна из ведущих задач подготовки будущего учителя // Вектор науки Тольяттинского государственного университета. – Серия: «Педагогика и психология». – 2010. – № 1(1). –

С. 23–25.

3. Чаграк Н. Університет третього віку: соціокультурне й освітнє середовище для людей похилого віку <http://194.44.152.155/elib/local/2351.pdf>

4. Vira Polishchuk, Oksana Pryshlyak. The activity of the third age universities in frence and great britain: comparative analysis <http://journals.uran.ua/swe/article/view/106728>

5. Doctoral degree characteristics statement. The Quality Assurance Agency for Higher Education 2015 http://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/master-s-degree-characteristics-statement.pdf?sfvrsn=6ca2f981_10

6. Adult education for social change (erasmus mundus international master) <https://www.gla.ac.uk/postgraduate/taught/adulteducationforsocialchangeinternationalmaster/#tab=1>

7. Centre for Lifelong Learning <https://warwick.ac.uk/study/cll/research/about/>

8. Social Work <https://warwick.ac.uk/study/cll/courses/professionaldevelopment/socialwork/>

REFERENCES

1. Boyko, O. M. *Profesiynna pidhotovka fakhivtsiv iz sotsial'noyi roboty tret'oho rivnya vyshchoyi osvity u Velykiy Brytaniyi*. [training of third-level social work professionals in the UK]. Kyiv.

2. Kuchay, O. (2010). *Formyrovanye ynformatsyonnoy kompetentsyy – odna yz vedushchykh zadach podhotovky budushcheho uchytelya*. [Formation of information competence is one of the leading tasks of preparing future teachers]. Tol'yatty.

3. Chahrak N. *Universytet tret'oho viku: sotsiokul'turne y osvitnye seredovyshche dlya lyudey pokhyloho viku* - [Electronic resource]. [University of the Third Age: socio-cultural and educational environment for the elderly]. - Access mode:<http://194.44.152.155/elib/local/2351.pdf>

4. Vira Polishchuk, Oksana Pryshlyak. The activity of the third age universities in frence and great britain: comparative analysis <http://journals.uran.ua/swe/article/view/106728>

5. Doctoral degree characteristics statement. The Quality Assurance Agency for Higher Education 2015 http://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/master-s-degree-characteristics-statement.pdf?sfvrsn=6ca2f981_10

6. Adult education for social change (erasmus mundus international master) <https://www.gla.ac.uk/postgraduate/taught/adulteducationforsocialchangeinternationalmaster/#tab=1>

7. Centre for Lifelong Learning <https://warwick.ac.uk/study/cll/research/about/>

8. Social Work <https://warwick.ac.uk/study/cll/courses/professionaldevelopment/socialwork/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ОРОС Ільдико Імріївна – доктор філософії, ректор Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: шляхи удосконалення освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

OROS Ildiko Imriivna – Doctor of Philosophy, Rector of the Ferenc Rakocsi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: ways to improve education.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2019 р.

УДК 378.4(430-21)

РАСТРИГІНА Алла Миколаївна –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

[https:// orcid.org/ 0000-0002-4393-2831](https://orcid.org/0000-0002-4393-2831)

e-mail: rastrygina.alla@gmail.com

КЛЕПАР Марія Василівна -

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

[https:// orcid.org/ 0000-0003-3545-411X](https://orcid.org/0000-0003-3545-411X),

e-mail: mklepar10@gmail.com

ВИХОВНИЙ СЕГМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-МІЖНАРОДНИКА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Визначальною ознакою розвитку демократичного суспільства є прагнення досягнути сенсу існування людини не тільки у її матеріальному, а й в духовно-культурному проявах. Тому, найбільш актуальним напрямком у вирішенні проблеми удосконалення виховного сегменту професійної підготовки майбутнього фахівця-міжнародника стають питання щодо визначення специфіки виховного середовища закладу вищої освіти, здатного забезпечити його професійно-особистісний розвиток та розширення уявлень про теоретико-методологічне підґрунтя й умови створення такого середовища, котре зумовлює як саморозвиток і самореалізацію особистості, так і зміни в системі вищої професійної освіти в цілому.

Професіоналізм сучасного фахівця-міжнародника має вимірюватись не тільки рівнем сформованості його професійної компетентності, а й наявністю в структурі його особистості специфічних характеристик, що складають систему його культурно-творчих життєвих сенсів й спрямовують його практичну діяльність на реалізацію гуманістичних цінностей. Тобто, ефективність професійно-особистісного

розвитку майбутнього фахівця залежить, з одного боку від специфіки освітнього простору, в який він включений об'єктивно, з іншої – від його «зустрічної активності» (В. Д. Гатальський) – усвідомленого прагнення до самовдосконалення й культурно-творчого самовираження в професійній діяльності [7].

Виховний сегмент освітнього простору закладу вищої освіти, як один з його компонентів, який формується безліччю взаємодіючих суб'єктів, визначається специфікою професії майбутнього фахівця-міжнародника й містить певну сукупність чинників, що забезпечують можливість культурно-творчого освоєння студентом цього простору та творення в ньому себе як особистості й професіонала. Доповнюючи і компенсуючи можливості навчальної діяльності, виховна складова підготовки майбутнього фахівця-міжнародника має забезпечити становлення і розвиток його духовно-культурного потенціалу за рахунок включення його в різні сфери квазіпрофесійної діяльності, соціокультурних відносин та соціальної практики [7].

Нормативні вимоги до виховання майбутнього фахівця-міжнародника зумовлені тими завданнями, що актуалізуються під впливом двох основних

АНОТАЦІЇ

РАДУЛ Ольга Сергіївна. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

У статті висвітлюються окремі пріоритетні проблеми виховання дітей і молоді в сучасному світі, зокрема виховання в душі миру, інтернаціональне та полікультурне виховання, виховання політичної культури та громадянське виховання, екологічне виховання. Розглядаються основні шляхи їх реалізації на рівні шкільних програм та практичної діяльності учнів.

Ключові слова: виховання, учні, громадянськість, полікультурність, толерантність.

РАДУЛ Ольга Сергеевна. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВОСПИТАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

В статье освещаются некоторые приоритетные проблемы воспитания детей и молодежи в современном мире, в частности воспитание в духе мира, интернациональное и поликультурное воспитание, воспитание политической культуры и гражданское воспитание, экологическое воспитание. Рассматриваются основные пути их реализации на уровне школьных программ и практической деятельности учащихся.

RADUL OIha Serhiivna. TOPICAL ISSUES OF UPBRINGING IN MODERN WORLD

Today, as in the past, the topical issues for modern countries are the issues of children and youth upbringing. In the developed countries as well as the developing ones there are both common and specific educational problems. More common for all the countries are the aspects of upbringing which affect coexistence and cooperation of the representatives of different ethnic groups, cultures and overall life on the Earth. Different countries have built up their own experience in this sphere, which might prove highly important and advisable to adopt by the Ukrainian educators. The article provides the analysis of the educative tendencies of primary importance in particular education in the spirit of peace, which is closely related to international and polycultural upbringing, upbringing of political culture in schoolchildren and civic education. The examination of sources proves that common upbringing problems are solved at the state and communal level. The basic ways of their implementation include the content of educational programs and schoolchildren practical activity. The content of the education involves the introduction of particular topics into the existing school subjects and establishing specific courses. They are aimed at schoolchildren mastering specific knowledge and system of values as well as understanding of the mankind topical problems in general and the coexistence of different nationalities, races, cultures etc. Their application is done in different forms and kinds of school and extramural activity.

Keywords: upbringing, pupils, citizenship, multiculturalism, tolerance.

БІДА Олена Анатоліївна, ГОНЧАРУК Віталій Володимирович, ГОНЧАРУК Валентина Анатоліївна. ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Конкурентоздатність, професійна мобільність, професіоналізм і компетентність фахівця – це якості, від яких залежать життєві й трудові успіхи людини. Метою статті є розгляд питання професійної мобільності як фактора професійної успішності сучасного фахівця. Професійну мобільність potrаковано як системну якість особи фахівця, яка включає в себе цілу низку знань, умінь, здібностей, особистих якостей, ціннісних орієнтацій тощо. Подано бачення мобільності фахівців зарубіжними вченими.

Ключові слова: професійна мобільність, конкуренція на ринку праці, підвищення професіоналізму, системна якість особи фахівця, класифікація професійної мобільності.

БИДА Елена Анатольевна, ГОНЧАРУК Виталий Владимирович, ГОНЧАРУК Валентина Анатольевна. ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ МОБИЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ УСПЕШНОСТИ СОВРЕМЕННОГО СПЕЦИАЛИСТА

Конкурентоспособность, профессиональная мобильность, профессионализм и компетентность специалиста – это качества, от которых зависят жизненные и трудовые успехи человека. Целью статьи является рассмотрение вопроса профессиональной мобильности фактора профессиональной успешности современного специалиста. Профессиональную мобильность истолкован как системное качество личности специалиста, которая включает в себя целый ряд знаний, умений, способностей, личных качеств, ценностных ориентаций тому подобное. Подано видение мобильности специалистов зарубежными учеными.

Ключевые слова: профессиональная мобильность, конкуренция на рынке труда, повышение профессионализма, системное качество личности специалиста, классификация профессиональной мобильности.

BIDA Olena Anatoliivna, GONCHARUK Vitaliy Volodymyrovych, GONCHARUK Valentina Anatoliivna. PROFESSIONAL MOBILITY AS A FACTOR OF PROFESSIONAL SUCCESS OF THE MODERN EXPERIENCE

Competitiveness, professional mobility, professionalism and competence of a specialist are the qualities on which human life and work successes depend on. The purpose of the article is to consider the issue of professional mobility as a factor in the professional success of a modern specialist. Professional mobility is studied as a systemic quality of a specialist who includes a whole range of knowledge, skills, abilities, personal qualities, value orientations, etc. The

vision of the mobility of specialists by foreign scientists is presented.

The vision of the mobility of specialists by foreign scientists is presented. In particular, French comparator scholars have created a concept for the mobility of a European teacher. Its basis is the ideal of the future of European society, which «guarantees the freedom and natural mobility of every person within the framework of open integration». American scholars have identified the training of fully-developed specialists who can self-assert and open, make decisions in difficult conditions. Therefore, training in this country is based on the principles of fundamentalism, multiculturalism, and prognosticity. In the UK, the main task of the country's education is wide-ranging training with the ability to «switch» from one specialization to another. Therefore, «professional mobility and adaptation in the world of information space» comes to the fore.

It is noted that the classification of professional mobility, presented in the article, makes it possible to organize various movements from unified positions, to submit them as separate manifestations of the overall process of vocational and pedagogical mobility, to determine what kind of mobility provides for the fulfillment of certain social functions. It has been found that mobility can be differentiated into intrigeneration and intergenerational. By subject distinguish mobility individual and group; by direction-internal and external. The classification of employees according to their attitude to mobility is shown, which can be divided into the following groups: actually mobile; potentially mobile; actually stable; potentially stable.

Key words: professional mobility, competition in the labor market, professional development, systemic quality of a specialist, classification of professional mobility.

БИРКА Маріан Філаретович. СУСПІЛЬНО-ДЕРЖАВНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті встановлено місце системи професійного розвитку вчителів природничо-математичних дисциплін у мета-системі. Деталізовано сутність та зміст понять: «діяльність», «професійна діяльність» та «професійна діяльність вчителя». Проаналізовано мету, зміст, способи й засоби, результат, суб'єкт та об'єкт професійної діяльності вчителя природничо-математичних дисциплін. З'ясовано сучасні особливі умови організації професійної діяльності вчителя природничо-математичних дисциплін.

Ключові слова: вчителі природничо-математичних дисциплін, професійний розвиток, професійна діяльність, професійна діяльність вчителя, суспільно-державні передумови.

БИРКА Мариан Филаретович. ОБЩЕСТВЕННО-ГОСУДАРСТВЕННАЯ ОБУСЛОВЛЕННОСТЬ СИСТЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ УЧИТЕЛЕЙ ЕСТЕСТВЕННО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

В статье определено место системы профессионального развития учителей естественно-математических дисциплин в мета-системе. Детализировано суцність и содержание понятий: «деятельность», «профессиональная деятельность» и «профессиональная деятельность учителя». Проанализированы цель, содержание, способы и средства, результат, субъект и объект профессиональной деятельности учителя естественно-математических дисциплин. Выяснено современные особые условия организации профессиональной деятельности учителя естественно-математических дисциплин.

Ключевые слова: учителя естественно-математических дисциплин, профессиональное развитие, профессиональная деятельность, профессиональная деятельность учителя, общественно-государственные предпосылки.

BYRKA Marian Filaretovych. THE DEPENDENCE OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT SYSTEM ON SOCIAL AND STATE CONDITIONS

The professional development of natural and mathematical sciences teachers is a dichotomous phenomenon, which, on the one hand, is realized as a process of updating of his professional knowledge, skills, ways and means that ensure the high efficiency of teacher professional activity, and on the other hand, as a system in a socially determined educational environment, which is determined by a certain hierarchy of the purpose, tasks, functions and subordination of the lower level to the higher.

The system of professional development of natural and mathematical sciences teachers takes part of the meta-system – the Ukrainian educational system. In this meta-system all communications are not only subordinate, but also informational, which makes it possible to build partnership relations and cooperation between all subjects of teacher professional development.

On a horizontal level, the system of teacher professional development is directly dependent on the teacher professional activity in secondary education institution and teacher training courses at a regional postgraduate pedagogical education institution. On a vertical level the system depends on the activity of secondary educational institution and regional postgraduate pedagogical education institution.

The main purpose of the professional activity of the teacher of natural and mathematical disciplines is to provide education and upbringing of the younger generation (pupils' youth) in the field of natural sciences and mathematics, and the purpose of teacher professional development is to ensure the compliance of the training with the requirements of a constantly changing society.

Among the special conditions for the organization of professional activity of the teacher of natural and

mathematical disciplines in the modern conditions should be distinguished: constant self-improvement and raising the level of professional competence; studying and taking into account personal factors that influence the level of professional self-improvement of a teacher; determination of the need for further development of his creative qualities, mastery of skills and skills of professional self-education. Also becomes important the introduction of innovative forms of professional activity and professional development, especially the use of modern information and computer technologies.

Key words: teacher of natural and mathematical disciplines, professional development, professional activity, professional activity of a teacher, social and state conditions.

БОЧЕЛЮК Віталій Йосипович. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

У статті розкриваються соціально-психологічні особливості розвитку емоційних станів учнів спеціальних закладів освіти. Автор вказує на те, що важливу роль у виникненні емоційної депривації дітей, які виховуються в умовах спеціальних закладів освіти, відіграє недостатність спілкування, внаслідок чого у них не розвиваються адекватні форми комунікативної поведінки. Як наслідок цього, багато вихованців спеціальних установ відрізняються малою контактністю у поєднанні зі зовнішньою розгальмованістю, нав'язливістю, емоційною збудливістю, агресивністю тощо. У статті надається корекційна програма щодо поліпшення розуміння емоційних станів і придбання навичок адекватного спілкування, необхідних для подальшої соціальної адаптації розумово відсталих учнів.

Ключові слова: соціально-психологічні особливості; розвиток; емоційний стан; учні; молодший шкільний вік; спеціальні заклади освіти.

БОЧЕЛЮК Віталій Йосипович. СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНЫХ СОСТОЯНИЙ УЧАЩИХСЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье раскрываются социально-психологические особенности развития эмоциональных состояний учащихся специальных учебных заведений. Автор указывает на то, что важную роль в возникновении эмоциональной депривации детей, воспитывающихся в условиях специальных учебных заведений, играет недостаточность общения, в результате чего у них не развиваются адекватные формы коммуникативного поведения. Как следствие этого, многие воспитанники специальных учреждений отличаются малой контактностью в сочетании с внешней развязностью, навязчивостью, эмоциональной возбудимостью, агрессивностью и тому подобное. В статье представлена коррекционная программа по улучшению понимания эмоциональных состояний и приобретению навыков адекватного общения, необходимых для дальнейшей социальной адаптации умственно отсталых учащихся.

Ключевые слова: социально-психологические особенности; развитие; эмоциональное состояние; ученики; младший школьный возраст; специальные учебные заведения.

BOCHELIUK Vitalii Yosypovych. SOCIO-PSYCHOLOGICAL FEATURES OF PUPILS' EMOTIONAL STATE DEVELOPMENT AT SPECIAL EDUCATION INSTITUTIONS

The article reveals the socio-psychological peculiarities of the pupils' emotional states development at special educational institutions. The purpose of the article is to study the peculiarities of the emotional development of mentally retarded children and to determine the methods of special work on the formation and correction of understanding of emotional states, which is a prerequisite for their successful social adaptation. The author points out that an important role in the emergence of emotional deprivation of children educated in special educational institutions is lack of communication, because of which they do not develop adequate forms of communicative behavior. As a result, many pupils of special institutions are characterized by low contact, combined with external frustration, obsession, emotional excitement, aggressiveness, etc. The article provides a correctional program for improving the understanding of emotional states and acquiring adequate communication skills, which are necessary for, further social adaptation of mentally retarded pupils. The program for forming an understanding of emotional states of pupils with intellectual disorders envisaged: teaching children to understand the emotional states of people which transmitted by verbal and nonverbal means; formation of abilities and skills of expressive movements practical possession (facial expressions, gestures, pantomimetics); the development of adequate evaluation activities aimed at analyzing their own behavior and actions of people around them; development of self-control in relation to the manifestation of their own emotional states in the process of communication; education of interest to others, development of a sense of understanding and the need for communication; enriching vocabulary emotional states. Together with the decision of the main goal – the formation of understanding of emotional states and the development of communication skills – a great place in the program is paid to the development of language, as one of the most important means of communication. The program is based on the main didactic principles: systematic and interconnected learning material, its specificity and accessibility. It traces the concentricity of forming the children with the necessary skills. The teacher and the psychologist must specify the requirements and content of the program sections, taking into account the peculiarities of the child's development, taking into account their actual knowledge

and abilities. Significance in the program is given to the development of language, as one of the most important means of communication. This is done in dealing with a storyline, in an interview by definition of emotional states, and so on.

Particular attention given to the enlargement of speech development objectives aimed at improving understanding of emotional states in subjects formed and resolved in each case according to the specific characteristics of the activity. At the forefront was the task of filling the vocabulary, explaining the emotional states of the character, learning to explain the content and sequence of the task execution, or planning the course of work. It was very important to change the content of the educational material in which the emotional-value component of interpersonal interaction should be expanded in the form of an increase in the number of tasks, exercises, texts, poems, illustrations, reproductions of paintings by well-known artists, containing a variety of communication situations (human interaction) and many variants socially acceptable expression of emotional states.

Correctional and pedagogical work on development of children's emotional sphere ensured that we developed a system of psychological and educational problems, exercises and the use of additional methods as psychological training conducted by experts. Psychological training elements used during lessons (rhythm, drawing on speech therapy and music lessons, etc.) in the form of individual exercises that naturally intertwined with the lesson of the lesson. Experimental work was carried out individually and in groups (4-6 persons) in different types of activities. It was attended by children of primary school age.

Key words: socio-psychological peculiarities; development; emotional state; pupils; junior school age; special educational institutions.

ЗАБЛОЦЬКА Ольга Сергіївна, НИКОЛАЕВА Ірина Миколаївна. КОМПЕТЕНТНОСТІ Й РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ БАКАЛАВРІВ ТЕХНОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ: ХІМІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті наведено результати аналізу нового стандарту вищої освіти бакалаврів технології медичної діагностики та лікування. Визначено хімічну складову загальних і спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання означеної категорії фахівців. Сформульовано зміст хімічних компетентностей студентів і результатів навчання хімічних дисциплін у визначеному напрямі. Встановлено ієрархію компетентностей. Розроблено матрицю співвідношень між результатами навчання хімічних дисциплін та хімічними компетентностями бакалаврів означеної спеціальності.

Ключові слова: бакалаври технології медичної діагностики та лікування, стандарт вищої освіти, освітня програма, компетентності, результати навчання хімічних дисциплін.

ZABLOTSKA Olga Sergeevna, NIKOLAYEVA Iryna Nikolaevna. КОМПЕТЕНТНОСТИ И РЕЗУЛЬТАТЫ ОБУЧЕНИЯ БАКАЛАВРОВ ТЕХНОЛОГИИ МЕДИЦИНСКОЙ ДИАГНОСТИКИ И ЛЕЧЕНИЯ: ХИМИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В статье представлены результаты анализа нового стандарта высшего образования бакалавров технологии медицинской диагностики и лечения. Определена химическая составляющая общих и специальных компетентностей и программных результатов обучения обозначенной категории специалистов. Сформулировано содержание химических компетентностей студентов и результатов обучения химических дисциплин в обозначенном направлении. Установлена иерархия компетентностей. Разработана матрица соотношений между результатами обучения химических дисциплин и химическими компетентностями бакалавров обозначенной специальности.

Ключевые слова: бакалавры технологии медицинской диагностики и лечения, стандарт высшего образования, образовательная программа, компетентности, результаты обучения химических дисциплин.

ZABLOTSKA Olga Serghiiivna, NIKOLAYEVA Iryna Mykolaiivna. COMPETENCES AND LEARNING OUTCOMES IN TEACHING BACHELORS OF MEDICAL DIAGNOSTICS AND TREATMENT TECHNOLOGY: CHEMICAL ASPECT

The adoption of the new standard of higher education by the specialty 224 «Medical diagnostics and treatment technologies», specialization «Laboratory diagnostics» at the first (bachelor) level of higher education presupposes the possibility of elaborating on its basis new educational curricula and academic programs in specific subject areas including chemistry ones.

As the result of the analysis of the content of new standard of higher education, the chemistry component was defined, as well as the learning outcomes of teaching the target category of specialists, the content of students' chemistry competences and their learning outcomes as the result of teaching them chemistry subjects have been formulated.

The competences mentioned have been specified in our research in the frameworks of chemistry competences as: the ability to apply the habits of critical thinking to state the interdependence between the content, structure and qualities of chemical compounds and their medical and biological significance, between causes and consequences of physical and chemical processes typical for human liquids; to apply analytical methods of research, chemical equipment, vessels and reagents; to analyse qualitative and quantitative content of chemical compounds using appropriate methodologies; to perform safe activities in a chemistry laboratory; to perform an independent analysis of modern profession-related scientific information in chemistry, to perform researches concerning the chemical content

of biological liquids of a human, of environmental objects and food products, to present the results of this work in different forms (as an abstract, report, publication in scientific sources).

The results of teaching chemistry subjects include the following: a student understands the essence of professionally-oriented chemistry concepts, methods of conducting chemical researches, ways of applying laboratory equipment, safety rules in a chemical laboratory; conducts mathematical calculations, connected to solutions preparation; prepares solutions; equips a working place with laboratory equipment, reagents, personal safety means according to the methodology of conducting chemical research; finds relations between the composition, structure, qualities of chemical substances and their medical and biological interpretation; implements analytical methods of research, chemical equipment, supplies and reagents; plots curves of relationship between indices that are researched in chemical experiment, is capable of working with them; conducts mathematical calculations of numerical content of substances and their mixtures; sticks to the safety rules while working in the chemical laboratory; conducts exploratory researches of the chemical content of substances and their mixtures; processes, systematizes and presents information obtained using contemporary computer and information technologies.

The hierarchy of competences has been designed. The matrix of relations between the learning outcomes of teaching chemistry subjects and the chemistry related competences of the target category of bachelors has been created.

The results obtained will be useful for the development of new educational professional programs and curricula in the field of the research. It is planned to substantiate the methodological approaches towards the formation and evaluation of the results of teaching students chemistry courses.

Key words: medical diagnostics and treatment technology bachelors, standard of higher education, educational curriculum, competences, learning outcomes of teaching chemistry subjects.

ЄВТУХ Микола Борисович, САВЧЕНКО Наталія Сергіївна. ІСТОРИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В АНГЛІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

У статті висвітлено історичні та соціально-економічні умови виникнення та розвитку технічної освіти в Англії в 1870–1914 рр. Актуальність цього питання обумовлена тим, що в умовах інтеграційних процесів, що відбуваються сьогодні в світі, перед системою професійно-технічної освіти України постають нові завдання, шляхи розв'язання яких можливі за умови достатнього знання систем освіти різних зарубіжних країн. У процесі цих трансформацій є доцільним звертатися до історичного досвіду провідних розвинутих країн світу та вивчати витоки, підтримку формування та розвитку технічної освіти з метою виявлення можливостей їх урахування у виробленні оптимальних та перспективних шляхів подальшого розвитку технічної освіти в Україні. В цьому аспекті є досить корисним досвід Великої Британії, яка на сучасному етапі є однією з найбільш розвинутих країн світу, з потужною промисловістю, розвиток якої ґрунтується на новітніх досягненнях науки й техніки та на гарно організованій технічній освіті, представленій широкою мережею технічних та політехнічних навчальних закладів, і багато з них, згідно світовому рейтингу, є одними з найкращих у світі.

Ключові слова: система технічної освіти, фактори історичного та соціально-економічного розвитку, реформування освіти, типи технічних навчальних закладів.

ЕВТУХ Николай Борисович, САВЧЕНКО Наталья Сергеевна. ИСТОРИЧЕСКИЕ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В АНГЛИИ КОНЦА ХІХ – НАЧАЛО ХХ ВЕКА

В статье отражены исторические и социально-экономические условия возникновения и развития технического образования в Англии в 1870–1914 гг. Актуальность этого вопроса обусловлена тем, что в условиях интеграционных процессов, которые происходят сегодня в мире, перед системой профессионально-технического образования Украины появляются новые задания, пути решения которых возможны при условии достаточного знания систем образования разных зарубежных стран. В процессе этих трансформаций является целесообразным обращаться к историческому опыту ведущих развитых стран мира и изучать истоки, истоки формирования и развития технического образования с целью выявления возможностей их учета в выработке оптимальных и перспективных путей последующего развития технического образования в Украине. В этом аспекте является достаточно полезным опыт Великой Британии, которая на современном этапе является одной из наиболее развитых стран мира, с мощной промышленностью, развитие которой основывается на новейших достижениях науки и техники и на хорошо организованном техническом образовании, представленном широкой сетью технических и политехнических учебных заведений, и многие из них, согласно мировому рейтингу, являются одними из наилучших в мире.

Ключевые слова: система технического образования, факторы исторического и социально-экономического развития, реформирование образования, типы технических учебных заведений

YEVTUH Mykola Borysovych, SAVCHENKO Nataliia Serhiiivna. HISTORICAL AND SOCIAL-ECONOMIC CONDITIONS OF TECHNICAL EDUCATION DEVELOPMENT IN LATE NINETEENTH – EARLY TWENTIETH ENGLAND

The article reveals the historical and socio-economic conditions of technical education development in England alongside with the growth of the national education system within the period of 1870–1914. The subject of this matter is acute nowadays in the terms of the world integration process, which directly influences on the vocational-technical system of education in Ukraine. Ukraine is facing new educational aims and tasks on its way of reformation. To carry them out it is necessary to study the foreign countries' systems of education. In the process of current transformations, it is also required to take into consideration the historical experience of the highly developed countries of the world. Revealing first principles, substratum of technical education building and shaping it could definitely help to avoid some mistakes in the perspective policy-making steps towards the further development of technical education in Ukraine. In this respect, Great Britain's experience and practice is very useful being one of the highly developed countries with powerful industry based on up-to-date achievements of science and technique and well-organized technical education ranged with wide system of technical and polytechnic institutions some of which are in the top in the world university rankings.

Studying the matter of technical education development one should observe the main factors and basic grounds of both historical and socio-economic development of England to determine the conditions, which promoted the beginning and growth of technical education, and the reasons of its underdevelopment.

First, it should be mentioned the consequences of the industrial revolution in England in 1820–1840, gave burst to mass working class education. The economic growth in England was marked with scientific achievements and technological developments that positively resulted in many spheres of economic life, such as metallurgy, textile industries, transport, machine building and others.

The changes in economic life caused the need in qualified specialists. That fact, in its turn, provoked working personnel's competitiveness and automatically led to self-education aimed at raising professional skills to be able to work with and maintain modern equipment. Manufacturers and enterprisers were greatly concerned with underdevelopment of technical education in the country because of the lack of specialized professional technical schools preparing the future engineers with profound theoretical basis alongside with general education.

The second factor that influenced the technical education is agrarian crisis when thousands of farmers moved to cities and town searching for working places at the factories and it caused the pressure in the labour market.

The third factor of technical education development is the improvement of population standards of living until the late 19th and early 20th centuries that gave opportunity for parents to give post-elementary and professional education to their children.

Keywords: system of technical education, factors of historical and socio-economic development, reformation of education, types of technical educational establishments.

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, КУЧАЙ Олександр Володимирович. ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ США В СФЕРІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається досвід США в сфері інклюзивної освіти. У Сполучених Штатах 45 відсотків усіх шкіл із спеціалізованими класами мають цільні інклюзивні програми. В рамках інклюзивного підходу в кожна школа чи установа ще на етапі планування своєї діяльності та освітніх програм враховує очікувані можливі потреби всіх учнів з їх індивідуальними потребами, розробляючи так званий Індивідуальний план освіти. Важливим принципом державної політики щодо інвалідів є здатність громадянина користуватися послугами організації або сервісу з тією ж простотою, як і звичайна людина.

Ключові слова: інклюзивна освіта, США, діти з вадами, спеціальна освіта.

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, КУЧАЙ Олександр Володимирович. ИЗУЧЕНИЯ ОПЫТА США В СФЕРЕ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается опыт США в сфере инклюзивного образования. В Соединенных Штатах 45 процентов всех школ со специализированными классами имеют цельные инклюзивные программы. В рамках инклюзивного подхода каждая школа или учреждение еще на этапе планирования своей деятельности и образовательных программ учитывает ожидаемые возможные потребности всех учащихся с их индивидуальными потребностями, разрабатывая так называемый Индивидуальный план образования. Важным принципом государственной политики в отношении инвалидов является способность инвалида пользоваться услугами организации или сервиса с той же простотой, как и обычный человек.

Ключевые слова: инклюзивное образование, США, дети с проблемами, специальное образование.

KUCHAI Tetyana Petrivna, KUCHAI Olexander Volodymyrovych. STUDY OF USA EXPERIENCE IN THE FIELD OF INCLUSIVE EDUCATION

The article examines the US experience in inclusive education. In the United States, 45 percent of all schools with specialized classes have integral inclusive programs. Within the framework of the inclusive approach in the United States, each school or institution still at the planning stage of its activities, educational programs takes into account the expected potential needs of all students with their individual needs, developing the so-called Individual Education Plan. An important principle of state policy on persons with disabilities is the ability of a disabled person to use the services of an organization or service with the same simplicity as an ordinary person.

An important factor is the fact that teachers in the US each year undergo an upgrade and each year they are trained to work with those or other children. For example, in a certain year they should learn the principles of working with autistic children, they are taught in another year how to work and communicate with children with Down syndrome and so on ... And this is not just a ticking course when tired after the work of a teacher should listening to an

uninteresting and impractical lecture or doing tasks on the Internet is a priceless experience with some or other children. Therefore, American teachers know how to work with problematic children and implement this experience in the educational process of the United States.

Key words: *inclusive education, USA, children with disabilities, special education.*

ЛИТВИН Іван Іванович. СПЕЦИФІКА КУРСУ «СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Специфіка курсу «Судові та правоохоронні органи України» у вищій школі полягає не лише у засвоєнні норм права, які регулюють діяльність суду та інших правоохоронних органів з метою захисту суб'єктивних прав фізичних, юридичних осіб та держави, а має характер вступного курсу, який передує вивченню інших юридичних дисциплін. Динаміка перетворень у сфері правотворчої і правозастосовної діяльності вимагає чітких уявлень про систему, завдання, структуру та повноваження органів судової влади та правоохоронних органів, зокрема, органів прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, юстиції, адвокатури та деяких інших органів, що допоможе студентам глибше засвоїти і зрозуміти форми і методи їх роботи в конкретних сферах правозахисної, правоохоронної та правозастосовної діяльності у світлі розбудови правової держави європейського типу.

Ключові слова: *курс «Судові та правоохоронні органи України», навчально-методичне забезпечення, нормативні джерела курсу, судова влада, правоохоронні органи, особлива частина курсу.*

ЛИТВИН Иван Иванович. СПЕЦИФИКА КУРСА «СУДЕБНЫЕ И ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫЕ ОРГАНЫ УКРАИНЫ» В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ

Специфика курса «Правоохранительные органы Украины» в высшей школе заключается не только в усвоении норм права, регулирующих деятельность суда и других правоохранительных органов с целью защищаемых субъективных прав физических, юридических лиц и государства, а имеет характер вводного курса, который предшествует изучению других юридических дисциплин. Динамика преобразований в сфере правотворческой и правоприменительной деятельности требует четких представлений о системе, задачи, структуру и полномочия органов судебной власти и правоохранительных органов, в частности, органов прокуратуры, внутренних дел, службы безопасности, юстиции, адвокатуры и других органов, что поможет студентам глубже усвоить и понять формы и методы их работы в конкретных сферах правозащитной, правоохранительной и правоприменительной деятельности в свете развития правового государства европейского типа.

Ключевые слова: *курс «Судебные и правоохранительные органы Украины», учебно-методическое обеспечение, нормативные источники курса, судебная власть, правоохранительные органы, особая часть курса.*

LYTVYN Ivan Ivanovich. SPECIFICATION OF THE COURT «JUDGES AND LAW ENFORCEMENT BODIES OF UKRAINE» IN TRAINING OF FUTURE LAWYERS

The specificity of the course «Law Enforcement Agencies of Ukraine» in higher education consists not only in mastering the norms of law governing the activities of the court and other law enforcement agencies with a view to protecting the subjective rights of individuals, legal entities and the state, but has the character of an introductory course that precedes the study of other legal disciplines. The dynamics of changes in the field of law-making and law-enforcement activities require a clear understanding of the system, tasks, structure and powers of judicial authorities and law enforcement agencies, in particular, prosecutors, internal affairs, security services, justice, advocacy and other structures, which will help students to assimilate and to understand the forms and methods of their work in specific areas of human rights, law enforcement and law enforcement more deeply.

The textbook «Judicial and Law Enforcement Bodies of Ukraine» was prepared by us in co-authorship with O. M. Okopnik in accordance with the program of the course. It takes into account the views of specialists, used many years of experience and traditions of teaching discipline in the Classic Private University, Kropivnitsky Institute of State and Municipal Management of the Classic Private University.

The program «Multimedia Training Manual «The Judiciary and Law Enforcement Bodies of Ukraine» is a necessary basic source for the educational process at the National Academy of Internal Affairs and will promote the proper mastering of the material in other universities. The theoretical material, which is proposed there, is a supporting one, that is why the authors separately developed the presentation material to each topic, a list of the main and additional source base is allocated, the use of which will enable students to get acquainted with certain questions of the course independently and more detailed.

The textbook by Burbika M. M. «The courts and law enforcement bodies (in charts and tables)» contains the main provisions on the course of organization of judicial and law enforcement agencies. Particular attention is paid to the key concepts of each of the given course topics. The authors separated the comprehensible definitions and concepts. The publication is intended for teachers, students of higher educational institutions of III-IV levels of accreditation, graduates, entrants.

Judicial and law enforcement agencies of Ukraine is one of the main disciplines in accordance with the curriculum of the Faculty of Law, because it reveals the concept, essence, structure, tasks, competences, functions, powers and structure of the judicial system and the main law enforcement agencies of Ukraine.

Key words: course «Judicial and Law Enforcement Bodies of Ukraine», educational and methodological support, regulatory sources of the course, judicial authority, law enforcement agencies, a special part of the course.

**ЛИТВИНОВА Світлана Григорівна, МАМУТА Марина Сергіївна, РИБАЛКО Ольга Олексіївна
МОДЕЛЮВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАКАТІВ**

У статті розглядається інтерактивний електронний плакат як новий формат поліграфічного навчального плаката, дається його визначення, наводяться особливості, що відрізняють його від інших електронних освітніх ресурсів. Розкривається актуальність розробки й використання інтерактивних плакатів, як засобів навчання нового формату. Доводиться, що використання інтерактивних плакатів дозволяє здійснювати індивідуалізацію навчання в межах загального навчально-виховного процесу.

Ключові слова: електронні засоби навчання, електронний плакат, інтерактивний плакат, однорівневі електронні плакати, багаторівневі електронні плакати.

**ЛИТВИНОВА Светлана Григорьевна, МАМУТ Марина Сергеевна, РЫБАЛКО Ольга Алексеевна
МОДЕЛИРОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ПЛАКАТОВ**

В статье рассматривается интерактивный электронный плакат как новый формат полиграфического учебного плаката, дается его определение, приводятся особенности, отличающие его от других электронных образовательных ресурсов. Раскрывается актуальность разработки и использования интерактивных плакатов, как средств обучения нового формата. Доказывается, что использование интерактивных плакатов позволяет осуществлять индивидуализацию обучения в рамках общего учебно-воспитательного процесса.

Ключевые слова: электронные средства обучения, электронный плакат, интерактивный плакат, одноуровневые электронные плакаты, многоуровневые электронные плакаты.

LITVINOVA Svitlana Grigorievna, MAMUT Marina Sergiivna. RYBALKO Olga Oleksiivna. MODELING OF ELECTRONIC INTERACTIVE POSTERS

The electronic interactive poster is considered in the article as the new presentation of the polygraphic educational poster. Its definition is provided. The examples and the specificities of its usage are given, that distinguish it from the other electronic educational resources. The relevance of the elaboration and the usage of the electronic interactive posters as vehicles of the new format teaching is revealed.

It is proved that the usage of interactive posters allows to realize the individualization of study in lines of universal educational-teaching process. In the process of study with the usage of interactive electronic posters, students of universal educational establishments or students of higher educational establishments are involved in active activity, focused specifically on them. Electronic interactive posters give an opportunity to choose the optimal pace of learning, to control and correct the course of learning of teaching material. The result of the work can be seen almost immediately, not after a while. Besides, applicants of knowledge (students) get an opportunity to realize their own methods and techniques of learning of teaching material. The paradigms of the one-level, two-level and three-level electronic interactive posters are improved, the structure of each type and the navigation are described. It is determined that one-level posters, as a rule, are working area with the necessary educational material and a set of different interactive elements. Two-level interactive posters consist of several one-level posters. Three-level posters may consist of two-level and one-level posters. The advantages of the usage of the electronic posters in comparing to polygraph ones are proved. The results of the research can serve as a basis for further research of the problem of designing interactive electronic posters. We consider that the research of software tools has a perspective by means of which teachers of universal educational establishments and teachers of higher educational establishments will have an opportunity to create the interactive electronic posters.

Key words: electronic vehicles of teaching, electronic poster, interactive poster, multi-level electronic posters.

ОЛЕКСЮК Ольга Миколаївна. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО КЛАСТЕРА В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

У статті здійснено теоретичне обґрунтування інтегративного підходу до визначення принципів організації освітнього кластера в мистецькій освіті. Основна увага зосереджується на характеристичні принципи, з-поміж яких: ціннісно-цільова узгодженість діяльності суб'єктів освітнього кластера при збереженні балансу інтересів кожного з них; співпраця учасників кластера по горизонталі і по вертикалі з метою забезпечення освітньої спадкоємності при базовій ролі духовних цінностей; формування освітніх універсалій як умова духовного розвитку суб'єктів та спадкоємності в неперервній мистецькій освіті.

Ключові слова: інтегративний підхід, освітній кластер, мистецька освіта.

ОЛЕКСЮК Ольга Николаевна. ИНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО КЛАСТЕРА В ХУДОЖЕСТВЕННОМУ ОБРАЗОВАННІ

В статье предпринята попытка обоснования интегративного подхода в характеристике принципов организации образовательного кластера в художественном образовании. Основное внимание сосредоточено на следующих принципах: ценностно-целевая согласованность в деятельности субъектов образовательного кластера при сохранении баланса интересов каждого из них; сотрудничество участников кластера по

горизонталі і по вертикалі з метою забезпечення освітньої прийнятності на основі духовних цінностей; формування освітніх універсалій як умов духовного розвитку суб'єктів і прийнятності в процесі неперервного художественного освіти.

Ключевые слова: інтегративний підхід, освітній кластер, художественне освітнє.

OLEKSYUK Olga Nikolaevna. INTEGRATED APPROACH TO ORGANIZATION OF EDUCATIONAL CLUSTER IN MUSICAL EDUCATION

In the article the theoretical substantiation of the integrative approach to the definition of the principles of organization of the educational cluster in artistic education is carried out. The main focus is on the characterization of principles, among which: value-target coherence of the activities of the educational cluster entities while maintaining the balance of interests of each of them; collaboration of cluster participants horizontally and vertically in order to provide educational continuity with the basic role of spiritual values; the formation of educational universals as a condition for the spiritual development of subjects and continuity in continuous artistic education.

Phenomenological-hermeneutic approach focuses on reaching the cultural integrity of the cluster (the relationship of nature, society, man whose problems are reflected in science, education, art, technology). In the clustering of artistic education, a powerful spiritual potential is laid. In the cluster there is the possibility of creating transcultural forms of work with students – the organization of interconnected diverse activities of subjects of the educational process on the general spiritual and value basis. Therefore, in the organization of educational and management activities, it is necessary: understanding that the global perception of the world is inextricably linked with the understanding of the uniqueness of cultures; awareness of the idea of personal responsibility of every person for what is happening in the natural and social world in which the global and local are equivalent; reliance on the interdisciplinary approach, consideration of all the diversity of the world through the time factor; understanding that the purpose of the development of the social system should be a person.

The above factors are active elements of influence on the pedagogical process of higher artistic education. Implementation of the principle of dialogue interaction between subjects of the pedagogical process means that each ideal plan of teaching activity (from its element to the planning of the final result) should be considered only as a certain simplified idealized model of future real activity. The formulated provisions take into account the requirements of the modernization of artistic education and form the basis of the concept of the development of the Boris Grinchenko University of Kyiv.

Key words: integrative approach, educational cluster, artistic education.

ОРОС Ільдико Імріївна. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Проаналізовано найбільш поширені та розвинені заклади освіти з соціалізації людей похилого (третього) віку – університети третього віку, в яких задекларовано основні функції – освітня та соціальна. Діяльність цих університетів спрямована на підвищення рівня суспільної інтеграції особистості та якості життя людей похилого віку, що сприяє реалізації концепції активного і позитивного старіння людини.

Ключові слова: підготовка фахівців, соціальна робота, люди похилого віку, Велика Британія, напрямки докторської освіти із соціальної роботи.

ОРОС Ільдико Імріївна. ПОДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ПО СОЦІАЛЬНОЇ РАБОТІ ДЛЯ ПОЖИЛИХ ЛЮДЕЙ В ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Проаналізована діяльність навчальних закладів по соціалізації похилих людей, університетів третього віку, які виконують свої основні функції, освітню та соціальну, підвищують рівень суспільної інтеграції особистості та якості життя похилих людей, що також сприяє реалізації концепції активного і позитивного старіння людини.

Ключевые слова: підготовка спеціалістів, соціальна робота, старі люди, Великобританія, напрямки докторського освіти по соціальній роботі.

OROS Ildiko Imriivna. TRAINING PROFESSIONALS FROM SOCIAL WORK FOR ELDERLY PEOPLE IN THE GREAT BRITAIN

Considering that for professionals working in the educational environment with professionals who would receive special training in adult education, this problem is solved in the UK by training pedagogical staff to work with adults, training staff training enterprises workers in production, training of social work specialists for the elderly. The training of adult teaching staff is carried out in accordance with the following programs: CELTA (Cambridge University) Certificate Program (Certificate in English Language Teaching to Adult); The program «DELTA» (Diploma in English Language Teaching to Adult) at Cambridge University. The analysis of these programs of their comparison with the integral and role position of the andragog shows that the programs are structured at a high scientific and methodological level.

The most widespread and developed institutions of education on the socialization of the elderly (third) age are analyzed – universities of the third age, in which, performing their main functions – educational and social – the level of social integration of the individual and the quality of life of the elderly is increased, which also contributes to the implementation of the concept of active and the positive aging of a person.

Three cycles of social work education that are currently in the Great Britain are considered. The development of all levels of education in social work in the Great Britain was key to the research strategy in the field of social work in the 2006–2020 Social Work Strategy and the development strategy for 2017–2023. In 2010 Twenty-first Centers of Doctoral Training Centers (DTCs) were created, which included 46 outsourced (12 – separate OBOs and 9 ZWO consortia). Centers were later transformed into Doctoral Training Partnerships (DTPs), which provide in-depth training, enhance the interdisciplinary component of doctoral training, and its application aspect. The possible areas of doctoral education in social work are highlighted and examples of preparation of specialists in social work at the universities of the United Kingdom are given.

Key words: preparation of specialists, social work, elderly people, Great Britain, directions of doctoral education in social work.

РАСТРИГІНА Алла Миколаївна, КЛЕПАР Марія Василівна. ВИХОВНИЙ СЕГМЕНТ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ-МІЖНАРОДНИКА

У статті здійснено спробу представити можливості удосконалення виховного сегменту професійної підготовки майбутнього фахівця-міжнародника, визначити специфіку виховного середовища закладу вищої освіти, здатного забезпечити його професійно-особистісний розвиток та розширити уявлення про теоретико-методологічне підґрунтя й умови створення саме такого середовища, котре зумовлює як саморозвиток і самореалізацію особистості, так і зміни в системі професійної вищої освіти в цілому.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній фахівець-міжнародник, професійно-особистісний розвиток, суб'єктність, виховний сегмент.

РАСТРИГІНА Алла Николаевна, КЛЕПАР Мария Васильевна. ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ СЕГМЕНТ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЛИЧНОСТНОГО РАЗВИТИЯ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА-МЕЖДУНАРОДНИКА

В статье предпринята попытка представить возможности усовершенствования воспитательного сегмента профессиональной подготовки будущего специалиста-международника, определить специфику воспитательной среды вуза, способствующей его профессионально-личностному развитию, а также расширить представления о теоретико-методологической основе и условиях создания именно такой среды, которая обеспечивает как саморазвитие и самореализацию личности, так и изменения в системы профессионального высшего образования в целом.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущий специалист-международник, профессионально-личностное развитие, субъектность, воспитательный сегмент.

RASTRYGINA Alla Mykolaivna, KLEPAR Maria Vasylivna. THE UPBRINGING SEGMENT OF PROFESSIONAL AND PERSONALITY DEVELOPMENT OF A FUTURE INTERNATIONAL SPECIALIST

This article is an attempt to present the possibilities of improving the upbringing segment of professional training of a future professional of international level, to determine the specifics of the upbringing environment of a higher education institution capable of ensuring his or her professional and personality's development and to help to comprehend on a wider scale the theoretical and methodological grounds and conditions of creating such an environment that determines both, the self-development and self-realization of a personality, and changes in the system of professional education as a whole.

The article presents the authors' view point as concerns the improvement of the upbringing segment of professional training of international specialists precisely in the context of modern paradigm of education, which now gains special significance because it determines the inclusion of each of the personalities in the value-semantic world of culture, and the mastering of this world determines the newest vision of the socio-cultural destiny of modern international specialists, who not only possess the complex of professional competencies, but are also called to combine the interiorization of the Western cultural values with national mental representations, traditions, customs. In this context, the peculiarities and content characteristics of the upbringing space of higher education institutions are presented, which are connected with the creation of the atmosphere that would facilitate democratic inter-personality relations between its subjects, the professional and personality's becoming of future international specialists, their striving for cultural and creative self-expression in future professional activities, and conditions that ensure effective improvement of the upbringing segment in the system of higher education are determined.

Key words: professional training, future international specialist, professional and personality development, subjectivity, upbringing segment.

САВЧЕНКО Лариса Олексіївна, ПОТАПЕНКО Олег Борисович. ПРОБЛЕМНИЙ ХАРАКТЕР ПОШУКУ НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

У статті розглянуто причини системної кризи класичної моделі освіти й основні підходи до розробки нової особистісно орієнтованої освітньої парадигми, схарактеризовано її основні принципи та напрямки реалізації. Стаття розкриває можливості розробки нової освітньої парадигми в напрямку гуманізації освіти, педагогічного антропоцентризму, концепції самореалізації й саморозвитку, впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання, пріоритету загальнокультурного та культурологічного підходів. Метою статті є критичний аналіз традиційної, класичної моделі освіти і характеристика основних підходів пошуку нової освітньої парадигми.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Серія:
Педагогічні науки
Випуск 178**

**Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15526-4098Р від 19.06.2009 р.
«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки**

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ,
ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.**

Підписано до друку 04.05.2017 р.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 29,26. Тираж 200. Замовлення № 6422.

Друк з оригінал-макету замовника

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
*Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 28 59 84.
Факс.: (0522) 24 85 44
E-Mail.: mails@kspu.kr.ua*